

מה רואים בתמונה?

התמונה מנציחה רגע היסטורי של כניסת צה"ל לעיר בעתיקה בירושלים שמשמעותה הייתה כיבוש ירושלים, הישג צבאי משמעותי אך בעיקר בעל משמעות סמלית ודתית מיוחדת. התמונה צולמה ביום ה-7 ביוני 1967, יומה השלישי של מלחמת ששת הימים. במהלך אותו יום התקבלה ההחלטה על ידי שר הביטחון משה דיין והרמטכ"ל יצחק רבין לפרוץ לעיר העתיקה של ירושלים. הפקודה הועברה לאלוף פיקוד מרכז, עוזי נרקיס, וממנו אל מפקד חטיבת הצנחנים, מוטה גור. בתמונה רואים את שלושת המפקדים הבכירים (דיין, רבין ונרקיס) נכנסים לעיר העתיקה דרך שער האריות. התמונה הפכה לאחד מסמליה המוכרים ביותר של מלחמת ששת הימים ופורסמה בעולם כולו, ונהפכה לחלק מהזיכרון הקולקטיבי הלאומי של ישראל.

בתמונה רואים במרכז התמונה שר הביטחון עטור התהילה משה דיין, עם הרטייה המפורסמת השחורה על עינו, כשהוא לבוש במדי צה"ל, ללא דרגות, קסדה ונושא אקדח. משמאלו אלוף פיקוד המרכז, עוזי נרקיס, חמוש במשקפי שמש וכובע מצחייה צה"לי לראשו. מימין לדיין צועד הרמטכ"ל יצחק רבין לבוש קסדת פלדה גם הוא וכנפי צניחה על חולצתו. ניתן לראות בבירור שההתרחשות היא בעיר העתיקה בירושלים, והמראה הייחודי של שערי העיר העתיקה ממלא את כל חלקה העליון של התמונה. מאחורי רבין, דיין ונרקיס ניתן לראות את הפמליה שנכנסה איתם שכללה אנשי צבא נוספים ואנשי תקשורת, כולל רחבעם זאבי (גנדי) שבזמן צילום התמונה ההיסטורית הסתובב אחורה.

התמונה צולמה על ידי אילן ברונר, צלם לשכת העיתונאות הממשלתית. ברונר נולד בצ'כיה בשנות השלושים, עבר יחד עם משפחתו את השואה ונמלט לבדו לאנגליה. בשנת 1945 הוא עלה לארץ. במלחמת ששת הימים הוא גויס כצלם צבאי מטעם דובר צה"ל. על צילום התמונה הוא מספר ממקור ראשון:

"חולית הסיקור שלי שכללה עיתונאי, איש טלוויזיה וצלם הייתה מסופחת לשר הביטחון והרמטכ"ל. תפקידה של החוליה הייתה להתלוות לכל מקום שרמי המעלה ביקרו ולסקור אותו. יצאנו ביום השני למלחמה במסוק לירושלים ונסענו בליווי של אבטחה לכיוון העיר העתיקה. צעדנו דרך שער האריות ופתאום שר הביטחון דיין עצר את כל הפמליה ופנה אלי וביקש ממני להתקדם, לתפוס מקום מתאים לצילום ולצלם כיצד הקצינים צועדים לתוך העיר העתיקה. כך עשיתי ובצורה זו נשתמר האירוע לכל הימים".

כפי שנאמר, הדמויות שניתנות לזיהוי בתמונה הם משה דיין, יצחק רבין, עוזי נרקיס ורחבעם זאבי.

משה דיין:

נולד ב 1915, נפטר ב 1981. שר הביטחון הרביעי של מדינת ישראל והרמטכ"ל הרביעי של צה"ל. הצטרף ל"הגנה" ב-1933 ופעל במסגרת "פלגות הלילה המיוחדות" של וינגייט. נאסר ע"י הבריטים בכלא עכו (1939-1941) ולאחר שחרורו מהכלא נפצע ואיבד את עינו בעת הפלישה לסוריה לצד הכוחות הבריטים (1941). מילא שורה של תפקידי פיקוד שונים במלחמת העצמאות.

בשירותו בצה"ל שימש כמפקד פיקוד הדרום (1949-1951), מפקד פיקוד הצפון (1952), ראש אג"ם (1953-1952) והרמטכ"ל הרביעי של צה"ל (1953-1958). במהלך כהונתו כרמטכ"ל עמד מאחורי התפישה של פעולות התגמול. בשנת 1956 היה שותף לתיאומים המדיניים והביטחוניים עם צרפת לקראת מלחמת סיני והוביל לניצחון צה"ל במלחמה, לאחר שעסק באופן אינטנסיבי בניין כוחו של הצבא ובהכנתו אליה.

אחרי פרישתו מצה"ל מילא תפקידים רבים בפוליטיקה הישראלית. הוא כיהן כחבר כנסת מטעם מפא"י, רפ"י, מפלגת העבודה ותל"ם (1959-1981), ושימש בתפקידי שר שונים בממשלות ישראל, בהם שר

החקלאות (1959-1964) ושר הביטחון בממשלות בראשות לוי אשכול וגולדה מאיר (1967-1974). היה שותף כשר החוץ במשא ומתן עם מצרים בקמפ דייוויד עד לחתימה על הסכמי השלום בשנת 1979.

כשר הביטחון נתפס דיין בעיני הציבור כאחד מהאחראים לניצחון הגדול במלחמת ששת הימים, אך גם כאחראי עיקרי ל"מחדל" במלחמת יום הכיפורים. מעבר להערכה שהוא זכה ולפרסום הבינלאומי כאיש צבא והפיכתו לסמל של מדינת ישראל ומייצג של הכח הצבאי, החוצפה הישראלית והתעוזה בדין האיש, תפיסתו המדינית והביטחונית, הוא גם היה דמות שנויה במחלוקת והיה מעורב בפרשיות שונות שכללו בין היתר מערכות יחסים מחוץ לנישואים, גניבת עתיקות. דיין נפטר בשנת 1981.

ניתן לראות את דיין כמנהיג ציוני. פעולותיו כאיש צבא ופוליטיקאי כוונו לביסוס קיומה והישרדותה של ישראל ותרמו רבות לבניין הבית הלאומי. כאיש צבא דיין היה דמות משמעותית ביותר ותרומתו אינה מוטלת בספק. מעבר לכך, דיין היה אחד האישים הישראלים המוכרים ביותר, נהנה מהערכה בינלאומית בעולם ושימש כסמל של ישראל. בכך הוא תרם לביסוס מעמדה של ישראל בעולם וליצירת הדימוי שהיא נהנית ממנו עד היום: חדשנית, אמיצה, מפתיעה, "ממזרית", ובלתי ניתנת להכנעה.

יצחק רבין:

הרמטכ"ל השביעי של צה"ל וראש ממשלת ישראל החמישי. נולד בשנת 1922. עם סיום לימודיו בשנת 1941 גויס לפלמ"ח שם התקדם ומילא מספר תפקידים. עם הקמת צה"ל המשיך להתקדם והיה בין היתר אלוף פיקוד צפון, ראש אג"ם, סגן הרמטכ"ל ולבסוף רמטכ"ל. כרמטכ"ל הוביל רבין את צה"ל במלחמת ששת הימים. עם פרישתו מצה"ל בסוף שנת 1967 מונה לשגריר ישראל בארצות הברית. עם חזרתו לארץ השתלב בפוליטיקה, נבחר לכנסת ומונה לשר העבודה בממשלתה של גולדה מאיר. אחרי התפטרות גולדה מאיר מתפקידה ב-1974 רבין נבחר על ידי חברי מפלגתו לתפקיד ראש הממשלה. הוא היה ראש ממשלת ישראל בין השנים 1974-1977. בממשלת האחדות (1984-1988) כיהן כשר הביטחון. בפברואר 1992, נבחר רבין ליו"ר מפלגת העבודה ובהמשך נבחר בשנית לתפקיד ראש ממשלת ישראל.

בכהונה השנייה שלו רבין חתום על מספר היגשים וצעדים משמעותיים. הוא חתם עם יושב ראש אש"פ יאסר עראפאת בספטמבר 1993 ומאי 1994 על סדרת הסכמים שנועדו לסיים את הסכסוך הישראלי פלסטיני-הסכמי אוסלו. על כך ופעילותו לקידום השלום רבין קיבל ב-1994 את פרס נובל לשלום, יחד עם שר החוץ בממשלתו, שמעון פרס, ויושב ראש הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת. באוקטובר 1994, חתמו יצחק רבין ומלך ירדן חוסיין על הסכם שלום בין שתי המדינות. בנובמבר 1995, בסיומה של עצרת תמיכה בשלום בכיכר מלכי ישראל (כיום כיכר רבין) בתל אביב, נרצח יצחק רבין, בידי יגאל עמיר- מתנקש יהודי.